

Η ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού

Η πνευματική σύγχυση στην εποχή μας είναι πια γεγονός. Κυρίαρχες ιδεολογίες κατέρρευσαν και άλλες καινοφανείς ήρθαν στο προσκήνιο. Επίσης περιθωριακέςπίστεις πρωτογόνων θρησκευτικών ρευμάτων και θρησκειών άρχισαν να γίνονται αποδεκτές από ευρύτατα κοινωνικά στρώματα.

Μια από αυτές τις περίεργες καινοφανείς ιδεολογίες είναι και η γνωστή πλέον "ελληνολατρία" η οποία εκδηλώνεται ως δήθεν επιστροφή και καλλιέργεια του αρχαιοελληνικού πολιτισμού με παράλληλη νεκρανάσταση του αρχαιοελληνικού παγανισμού ως επιστροφή στην ελληνική θρησκεία " η οποία δημιούργησε τον πιο λαμπρό πολιτισμό και φώτισε ολόκληρη την ανθρωπότητα", όπως διαδίδουν οι "ελληνολάτρες" πιστοί της, λες και εμείς οι μη παγανιστές δεν είμαστε έλληνες και δεν αγαπάμε τον ελληνικό πολιτισμό!

Η ορμή διάδοσης της νεοπαγανιστικής θρησκείας είναι πολύ μεγαλύτερη από όσο νομίζουμε. Άνθρωποι όλων των ηλικιών και τάξεων ασπάζονται τη νεοπαγανιστική πίστη η οποία ασκεί ασφυκτική προπαγάνδα με πλειάδα περιοδικών με ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, βάζοντας πάντα ως προμετωπίδα τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό. Πρόσφατη μάλιστα δημοσιογραφική έρευνα φανέρωσε πως οι νεοπαγανιστές έχουν ήδη συγκροτήσει το τελετουργικό της θρησκείας τους και ζητούν επίμονα από το Υπουργείο Παιδείας για την επίσημη αναγνώρισή της.

Βασικό χαρακτηριστικό του νεοπαγανιστικού κινήματος στη χώρα μας είναι το φοβερό του μένος κατά του Χριστιανισμού. Για τους νεοπαγανιστές δεν υπάρχει άλλος εχθρός παρά μόνο ο Χριστιανισμός. Διάφοροι γραφικοί τύποι επίσημα από τα τηλεοπτικά κανάλια επιτίθενται με λύσσα κατά της Χριστιανικής Εκκλησίας, ότι δήθεν αυτή ευθύνεται για την κατάρρευση του αρχαιοελληνικού πολιτισμού και την είσοδο της ανθρωπότητας στο Μεσαίωνα!

Η ιστορική αλήθεια είναι διαφορετική από τους κακόβουλους και πιθανότατα υποβολιμαίους ισχυρισμούς των νεοπαγανιστών. Ο

θαυμασμός όλων μας για τον ανεπανάληπτο αρχαιοελληνικό πολιτισμό είναι δεδομένος. Ο Χριστιανισμός και μάλιστα η Ελληνορθοδοξία όχι μόνο δεν έγινε αιτία να καταρρεύσει αυτός ο πολιτισμός, αλλά αντίθετα διασώθηκε μέσα στο νέο πνευματικό μέγεθος, ό,τι καλό υπήρχε στον αρχαίο κόσμο. Επίσης είναι ανάγκη να τονίσουμε για μια ακόμα φορά πως η Ορθοδοξία ως γνήσια και ανόθευτη μορφή του Χριστιανισμού όχι μόνο δεν προέβη σε "σκληρούς διωγμούς" κατά των ειδωλολατρών, όπως αυτοί διαλαλούν προς όλες τις κατευθύνσεις, αλλά η Εκκλησία μας έχει να παρουσιάσει ατέλειωτους καταλόγους μαρτύρων - θυμάτων της ειδωλολατρικής μισαλλοδοξίας και του φανατισμού στα πρωτοχριστιανικά χρόνια και αργότερα. Για να είμαστε δίκαιοι και αντικειμενικοί βεβαίως υπήρξαν βιαιότητες κατά των ειδωλολατρών, όχι φυσικά από μέρους της Ορθοδοξίας, αλλά από την πολιτική εξουσία των αρειανοφρόνων αυτοκρατόρων (Κωνσταντίου, Ουάλη, κλπ) και των βαρβαρικών οрдών των Γότθων αρειανών. Άλλωστε ο αρειανισμός δεν ήταν τίποτε άλλο παρά αποτυχημένη απόπειρα νόθευσης του Χριστιανισμού με την ορθολογιστική αρχαιοελληνική σκέψη. Τη στιγμή που οι βάρβαρες αρειανικές οрдές του Αλάρικου κατέστρεφαν τα λαμπρά μνημεία της Ελλάδος, οι ορθόδοξοι μετέτρεπαν τους αρχαίους ναούς σε χριστιανικές εκκλησίες, ώστε αυτοί να διατηρηθούν έτσι στους αιώνες, όπως ο Παρθενώνας και το Θησείο.

Η αντικειμενική ιστορική έρευνα αποδεικνύει πως η κατάρρευση του αρχαίου κόσμου δεν οφείλεται στην εμφάνιση και διάδοση του Χριστιανισμού, ο οποίος άρχισε να παρακμάζει πολύ πριν εμφανιστεί η χριστιανική διδασκαλία, αλλά στον ίδιο τον εαυτό, ο οποίος έκτιζε όντως λαμπρά παλάτια πάνω σε σαθρό έδαφος. Ως σαθρό δε έδαφος νοείται η παραθεώρηση από τον αρχαιοελληνικό και ελληνορωμαϊκό κόσμο του παράγοντα ανθρώπου ως υψηλή αξία, όσο και αν αυτό ακούγεται περίεργα στα αυτιά πολλών. Ο αρχαιοελληνικός και ρωμαϊκός πολιτισμός δημιουργήθηκε, δυστυχώς, για τους λίγους κρατούντες και ευγενείς. Τα αγαθά του πολιτισμού τα απολάμβανε η μειοψηφία της πολιτικής, οικονομικής και πνευματικής ολιγαρχίας. Αντίθετα η μεγάλη μάζα των ανθρώπων όχι μόνο δεν απολάμβανε τα αγαθά του όντως λαμπρού πολιτισμού, αλλά πένονταν στην κυριολεξία σε όλους τους τομείς.

Το μέγιστο πρόβλημα του προχριστιανικού κόσμου ήταν η δουλεία, η χειρότερη μορφή καταρράκωσης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Σε ορισμένες εποχές υπερέβαινε ο αριθμός των δούλων από τους ελεύθερους πολίτες. Η "ουμανιστική ευαισθησία" των φιλοσόφων και στοχαστών της αρχαιότητας εξαντλούνταν στην ελίτ της αριστοκρατίας. Ο Αριστοτέλης ονόμαζε τους δούλους "έμψυχα εργαλεία" και τις δούλες τις εξομοίωνε με τα κατοικίδια ζώα (Ηθικά Νικ. 1161B, XIII και Πολιτ. Α' Β' 8,13)! Οι δούλοι, οι φτωχοί και οι ξένοι θεωρούνταν κατώτερα όντα, γεννημένοι να υπηρετούν τους αριστοκράτες. Οι γυναίκες εκτός από σκεύη ηδονής και μέσα διαιώνισης του ανθρωπίνου είδους, δεν είχαν κανένα δικαίωμα. Περιορισμένα δικαιώματα είχαν μόνο οι πόρνες και μάλιστα οι πόρνες πολυτελείας, οι ετέρες! Ο Πλάτων πρότεινε επίσημα την κοινοκτημοσύνη των γυναικών (Πολιτεία, 457 D-459C-E, 406A-B)! Αλλά και οι ίδιοι οι αριστοκράτες φιλόσοφοι μεταξύ τους διακατέχονταν από αφάνταστη ασυνέπεια. Άλλα δίδασκαν και άλλα έπρατταν. Παντοειδή ανομολόγητα πάθη ήταν μόνιμα φωλιασμένα στις ψυχές ακόμα και των επιφανέστερων ανδρών της αρχαιότητας. Η ομοφυλοφιλία, η ιερή πορνεία, η φιλαργυρία, η κενοδοξία, η αρχομανία, κ.α. ήταν κανόνας στην καθημερινή τους ζωή. Ο περιορισμός επίσης της παιδείας στους αριστοκράτες και πλουσίους άφηγε τον πολύ κόσμο στην αμάθεια με αποτέλεσμα να κυριαρχεί στις πολυπληθείς τάξεις της κοινωνίας η δεισιδαιμονία, ο παγανισμός στην χειρότερη μορφή του, ο φόβος και η ανασφάλεια. Έτσι βρήκε πρόσφορο έδαφος και εισέβαλε στα ελληνιστικά και ρωμαϊκά χρόνια, πληθώρα ανατολικών παράλογων μυστηριακών θρησκευτικών δοξασιών και δρώμενων στον ελληνορωμαϊκό κόσμο με φοβερές συνέπειες που δεν είναι του παρόντος να αναλύσουμε.

Είναι ιστορικά βεβαιωμένο πως κοινωνίες που στερούνται ανθρωπιστικών αξιών είναι καταδικασμένες να καταρρεύσουν. Οι διεφθαρμένες προχριστιανικές κοινωνίες δε θα μπορούσαν να αποτελέσουν εξαίρεση. Η εσωτερική σήψη της αρχαιοελληνικής κοινωνίας υπήρξε αναμφίβολα ως η κύρια αιτία της κατάρρευσης του αρχαιοελληνικού ιδεώδους και όχι η εμφάνιση του Χριστιανισμού. Η αδυναμία του προχριστιανικού κόσμου να υπερβεί της αδυναμίες του σήμανε και την παταγώδη αυτοανάρεσή του. Η

εμφάνιση του Χριστιανισμού ως υπέρτατο πνευματικό μέγεθος απλώς επιτάχυνε την κατάρρευση.

Ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός καλλιέργησε τον επιλεκτικό αριστοκρατικό ανθρωποκεντρισμό, ο Χριστιανισμός αντίθετα δίδαξε και εισήγαγε στην ανθρώπινη κοινωνία τον καθολικό, χωρίς διακρίσεις ανθρωπισμό, όπως αυτός βιώθηκε όχι από κάποιο άνθρωπο, αλλά από το Θεάνθρωπο ιδρυτή του. Ο ατελής λοιπόν ανθρωπισμός του ελληνικού και ρωμαϊκού κόσμου διασώθηκε και ολοκληρώθηκε στη διδασκαλία του Ιησού Χριστού και την πρακτική της Εκκλησίας. Στη χριστιανική κοινωνία καταξιώθηκαν όλα τα ανθρώπινα πρόσωπα. Ο δούλος, ο βάρβαρος, η γυναίκα, ο φτωχός, ο αμαθής μαζί τον αριστοκράτη αποτέλεσαν τη νέα κοινωνία της αγάπης (Γαλ.3:28), την "καινή κτίση" (Γαλ.6:15), την οποία επιδίωκε πάντα η ανθρωπότητα.

Η βαθιά ελληνική φιλοσοφική σκέψη, η απaráμιλλη ελληνική γλώσσα, η πολιτική ορολογία και η δημοκρατική συλλογική πρακτική όχι μόνο διασώθηκαν στην χριστιανική Ορθοδοξία, την πιο γνήσια μορφή του Χριστιανισμού, αλλά αφού εμπλουτίστηκαν με νέα στοιχεία από τη θεία διδασκαλία του Χριστού, αποτέλεσαν πολύτιμα μέσα της έκφρασής της και της οργάνωσής της. Η φτωχή ιουδαϊκή σκέψη και τραχιά αραμαϊκή γλώσσα δεν θα μπορούσαν σε καμιά περίπτωση να γίνουν όργανα έκφρασης του υπέρτατου χριστιανικού μηνύματος. Αν δεν είχαν αυτά υιοθετηθεί και διασωθεί μέσα στη Χριστιανική Εκκλησία ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός θα αποτελούσε μια μακρινή ανάμνηση. Αν οι Πατέρες της Εκκλησίας δεν ενστερνίζονταν και διέσωζαν στα συγγράμματά τους την αρχαιοελληνική σκέψη και οι αντιγραφείς μοναχοί δεν ασχολούνταν με τα έργα των αρχαίων φιλοσόφων ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης θα μας ήταν γνωστοί μόνο ως προς τα ονόματά τους και το θαυμαστό αρχαιοελληνικό πνεύμα θα μας ήταν άγνωστο. Ακόμα η μορφή του συγχρόνου κόσμου θα ήταν διαφορετική αν ο Χριστιανισμός δεν υιοθετούσε και απέρριπτε της αξίες της αρχαιότητας.

Θεωρούμε πως οι φανατικοί θιασώτες του νεοπαγανισμού αν δεν επιτίθενται κατά του Χριστιανισμού κατόπιν σχεδίου, όπως έχει γραφεί επισταμένως, είναι τουλάχιστον αμαθείς και δεν έχουν γνώση της ιστορικής επιστήμης. Υποστηρίζουν με πάθος ότι αυτοί νεκρανάστησαν τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό, όμως στην ουσία

νεκρανάστησαν τα αποβλητέα στοιχεία και μάλιστα τα ευτελέστερα αυτών, όπως η χονδροειδής και παράλογη ειδωλολατρία, τα οποία απέρριψε προ πολλού η ιστορία. Τα κλασσικά και χρήσιμα στοιχεία του αρχαιοελληνικού πολιτισμού δεν έσβησαν ποτέ, για να νεκραναστηθούν, αλλά υπάρχουν βελτιωμένα μέσα στην Ελληνορθοδοξία, ταγμένα στην υπηρεσία του ανθρώπου και του παγκόσμιου πολιτισμού. Οποιαδήποτε απόπειρα αυτονόμησης του Ελληνισμού από τον Χριστιανισμό είναι εθνικά ύποπτη και πολιτισμικά επιζήμια. Η καθιέρωση του αρχαιοελληνικού παγανισμού ως ... εθνικής θρησκείας των Ελλήνων, κατ' αρχήν, προκαλεί μόνο γέλια ...

ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ